ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5639 — ՕԳՈՍՏՈՍ 9/22 1904 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 10 ՀԷՄՇԻՆ, Ամիս 1322 — ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5639

درعلیه غازته ﴿ آره‌وك ﴾ ادارهٔ‌سنه ارسال اولنور

Նամակ կամ արուեստ կը գրուի պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալատիա, Քամանցօ Փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղեկագիր Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԳԻՏԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻ ՄԸ ՊԷՏՔԸ

Մեր համոզմունքն՝ ալ հիմա տակաւ սկըսած է գիտութեանց յարգը ճանչնալ ու անոնցմով հետաքրքրուիլ։ Դժբախտաբար գիտական հրատարակութիւններու թիւը շատ ցանցառ է։ Թէպէտ բնական գիտութեանց համար, մեր մէջ, բաւական խըմբագրեալ պատրաստուած գրքեր կան, սակայն անոնք մասնաւոր դասընթացքներ ըլլալով՝ ընդարձակ գաղափար մը չեն տար ուսումնասիրող ու պրպտող մարդուն։

Հիմա հացի խնդիրը լուծելու համար բովանդակ աշխարհ ուղղակի գիտութեանց դիմելու հարկին մէջ է։ Ուր որ այն ուսմունքները զգալապէս ճախացած ու ընդհանրացած են, հոն կը տեսնուի յառաջդիմութիւն ու զարգացում, թէ՛ մասնաւորապէս եւ թէ անտեսապէս։

Ցաւալի է որ մեր վարժարանաց մէջ գիտութեանց դասի համար առա վերաբերում մը կը տիրէ ու երկրորդական բաներ մը կը նկատուին անոնք։ Շատ անգամ, նոյն իսկ լրագիրներու մէջ մասնաւոր յօդուածներով քննադատուեցան ու ուեւորդ տեսուեցան ազգային վարժարաններու մէջ գիտութեանց տարրական սկզբունքներու դասաւանդութիւնները, նոյն իսկ ծաղրուեցան անոնք իբր կարգ մը ուրիւններով վերջաւորեալ դասեր, անպէտ ու անօգտակար։

Ինձի համար պարզապէս ռամկութիւն է այսպէս ըմբռնելը կամ խնդիր ընելը հրապարակաւ։

Իրաւ է որ ուսանողը դպրոցին մէջ չպիտի կրնայ լայն ու ընդարձակ գաղափար մը ունենալ գիտութեանց վրայ, սակայն իր ստացած մասնակի ծանօթութիւնները ու մանաւանդ իր մէջ ծնած հետաքրքրութիւնը պիտի բաւեն զինքը առաջնորդելու ուսելիին, ընդարձակին ու իմաստասիրականին։

Զկոյ գիտութեանց անդամանէն անցնող մէկը, որ ուզէ յամառիլ սա նշմարութեան դէմ թէ՝ մարդի զարգացման, լայն խորհողութեան ու անտեսական բարգաւաճման միակ ազդակը բնական գիտութիւնն է։ առանց անոր մարդս սահմանափակ կեանք մը ապրող անբան արարած մըն է յուէս, որ չունի իտէալի բարձ աչուք, չունի համայնամարդկային գաղափար ու չունի միանգամայն ձեռներէցութեան ու ընդարձակ մտածողութեան ոգի։

Այս ամէնը տակաւ տեղի պիտի ունենայ, երբ հնազեռէ արթննայ, ընդհանուր կերպով, գիտութեանց համար վառ փափաք մը ու անսպառ հետաքրքրութիւն մը, որ թելադրէն մեզ գիտութեանց մեծ յարգ տալ ու ճանչնալ զայն իբր մշոց մարդի զարգացման ու ապրելաւի հայթայթման։

Ինչպէս որ ռուսաւեւմարաւական պատերազմին պատճառաւ օրաթերթերը ձեռք ձեռք կը չբլլին, որով մեր ուսանողներն ալ սկսած են հետաքրքիր լրագիրներու հաղորդած օրական լուրերուն, ապա կերպով ընթերցասիրութեան փափաքը արթնցած է անոնց մէջ, անանկ ալ գիտական յօդուածներն ու մասնաւոր ուսումնասիրութիւնները անտարակոյս պիտի թելադրեն ամէն կարդացող՝ տիրել գիտութիւնները, որոնք պիտի ըլլան հասի խնդրոյն լուծման միակ միջոցը։

Բան տարի առաջ ունեցանք Գիտական Շարժում ամսաթերթը, որ իր տեսակին մէջ միակն էր, սակայն որովհետեւ այն տեսն մաքերը այրքան պատրաստուած չէի՛ գիտութեան համար, կարելի չէր որ չարունակ գոյութիւն ունենար ան մեր մէջ. այս իսկ պատճառաւ վախճանը մօտալուտ եղաւ։

Հիմա, սակայն, զգալի տարբերութիւն մը կայ մեր համայնքին մէջ։ Առաջ քաղաքի մը կամ ուանի մը մէջ լրագիր կարդացող անձեր մատի վրայ կը համրուէին, հիմա, չեմ սխալիր, եթէ ըսեմ, առհասարակ ամէն մարդ օրուան թերթերը ուշէք կ'անցընէ, հոգ չէ թէ առանց դրամ վճարելու։

Շատ անգամ ազգ. լրագիրներու էջերը լեցուած են զանազան վերացական գրուածներու թարգմանութիւններով. որոնց օգտակարութիւնը խստավճռելով մէկտեղ պիտի ուզենամ թէ, ուելի լաւ պիտի ըլլար եթէ առանց անդ թարգմանուելին գիտական նորութիւններ, որոնց օգտակարութիւնը ուելի վեր, ուելի արժէքաւոր է անոնցմէ։

Վերջին տարիներու մէջ, մերթ սահուն եւ ժողովրդական լեզուով յօդուածներ կը գրուին գիտութեան կարգ մը հիւղերուն վրայ, սակայն, առանց հանդարտներու կարգը անցան, ու այնքան արդիւնաւոր չեղան, որքան եթէ յատուկ թերթի մը մէջ հրատարակուէին, համանման գրութիւններու աբընթերթդրութեամբ։

Վերջապէս ժամանակն է գիտական մասնաւոր հանդէսի մը հրատարակուելուն։

Մաղթենք որ ձեռներէցներու կողմէ հանրութեան օգտին համար որոնց յայտնուած մեր փափաքին իրագործման համար ջանքեր ու զոհողութիւններ չեն նայուիր՝ գիտական թերթի մը պակասը լրացնելու համար։

Մ. ՍՈՂԻԿԵԱՆ

ԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

ՊԻՍՏԻՍ, ԷԼՊԻՍ, ԱԳԱՊԷ,

Կը ճանչնա՞ք Օր. Եւփիմէն։ Դիտէ՞ք նաեւ թէ այդ օրիորդը զաղցած է ձեր յոյն դերձակուհի Քիրիա Էվիթիմոյի (ալ թէ Էվիթիմ) կամ եթէ պիկա «Ցաթլը սու Ֆրէնկի» է, մասամբէլ Էօֆէմիի անունը։

Մանօթ է ձեզ տիկին Վերգինէն, որուն անունը հաւասար է յանարէն Վիրենիրի, Ֆրանսերէն Վերժինի, որ ուրիշ բան ըսել չէ եթէ ոչ պարզապէս կոյս։

Կայ նաեւ Օր. Եւգինէ մը, յանարէն Էվենիա, որ ազնիւ ծնողներէն իգական է։ Հեռուներաբար Օր. Եւգինէի հարիւրէն անունն է Օր. Ազնիւ, որ մեզի համար՝ միւսին վրայ հաստ առուելութիւններով ներկայանալու է։ Հապա եւ թէ կնքահայրը ուելի «զէվզկ» ըլլալով Իսիդէնի դրեր է, այն ատեն այդ բառը կը դառնայ «Իսիդէն»ի, եռքը քովը տիկին կամ օրիորդ մըն ալ կը դնեն, կ'ըլլայ տիկին կամ օրիորդ Իսիդէն, ուրեկ կը հեռուցուի թէ պէտք է ըսել նաեւ Տիկին Գառնիկ, Օրիորդ Աշչակ եւն.։ Ինչպէս մեղադրենք այդպէս ըսողները։ Ֆրանսերէն չգիտցող մը ի՞նչպէս պիտի հասկնայ թէ Իսիդէն եւ Իսիդինի բոլորովին տարբեր բաներ են, ինչպէս Տիգրան եւ Տիգրանուհի հասանիլ չեն։

Այսօրուան անուններուն մեծ մասը նշանակութիւն չունի. սակայն տիկա ըսել չէ թէ դիպուածական բաներ են ասանք։ Դարերու ընթացքին մէջ անուններուն նշանակութիւնը մոռցեր են եւ այսօր ամէն լեզուի մէջ կը գտնենք այդպիսի անուններ։ Ինչ ըսենք սակայն ասոնց որ նշանակութիւնը յայտնի օտար անուն մը առած են, առանց ի՛նչ ըսել ուզելը գիտնալու։ Եւ ինչո՞ւ համար Հայը կրէ Յոյնի անուններ. միմիայն ան՞ր համար որ այդ անունով յոյն սուրբերը մեր Եկեղեցին ալ ընդունած է։

Ու եղաւ որ ժամանակին Սոֆի անունով յոյն կին մը ապրի։ Եղաւ նաեւ որ այդ կինը աղջիկ մը ունենայ, զոր կ'անուանէ «Բի՛սթիս»։ Ասուած երկրորդ աղջիկ մըն ալ կը պարգեւէ, զանի ալ «Էլ'ըիս» կը կոչէ։ Ն. բորդ աղջիկ զաւակ մըն ալ կը ծնի. մայրը ասոր անունն ալ «Աղա՛բի» կը դնէ։ Այս անուններուն սակայն դիպուածաւ չէ որ կ'ընտրուին։ Բիսթիս՝ հաւասար ըսել է (բիսթէ'զ=կը հաւատամ), Էլբիս՝ յոյս (էլբի'զ=կը յուսամ). աղաբի՝ սէր (աղարզ'=սիրեցնող կամ «կը սիրեմ»ը)։ Այս Քրիստ Սոֆին որբակեաց կին մը ըլլալուն, օր մը յոյն Եկեղեցին ասորբերու կարգը կը դասէ զայն։ Եւ որովհետեւ ազգիկներն ալ իրենց մօտը արժանի զաւակներն էին, անոնք ալ կը որբանան։

Սկիզբէն ի վեր Յոյները մեր դրացիներն են եղած եւ միշտ չփման մէջ գրուած ենք անոնց հետ։ Ահա այս պատճառաւ է որ մենք ալ վերոյիշեալ չորս սուրբ կիներուն որբութիւնը տեսնելով, մենք ալ մաղուցած ենք զանոնք մեր Եկեղեցին, միայն անունները առաջարձելով։ Սոֆին առաջարձելով եղեր է Սոֆիա, Բիսթիսը՝ Պիսթիս (Պիսաս սխալ է), Էլբիսը՝ Էլպիս եւ Աղա՛բին՝ Ագապէ։ Մեր սո՞ր Պէտիս, Էլպիս եւ Ագապէ հանելիները գիտեն իրենց անուններուն նշանակութիւնը, ըսէ՛ք։ Փա՞ռք Աստուծոյ հիմա այս անունները տհմոսk են, սակայն տեղի տալով սէ՛լ թէ հայ, ալ ֆրանսերէն անուններու, վալանթին, Պէաթրիս. Վիքթորիա եւայլն։ Թերեւս քիչ տանէն ալ Պլանշ, Լուիզ, Պէթթ, Ժիւլիէթ, Բիւլշերի անունները ունենանք։

Ա. ՄԻՍԷՃԵԱՆ

ՀՆԱՐԵԿ,,Ի

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Արեւելքի 5588 թիւին մէջ Մ. Խապիրեան էֆ. քանի մը դիտողութիւն ըրած էր Նարեկացիի վրայ կարդացած մեր ուսումնասիրութեան մասին։ Նախ մեր չնորհակալութիւնը՝ իր համակրելից եւ քաջալերական տողերուն համար։ Զանց առնելով անձնական կողմը, մենք ուրախացանք այդ ոգիով կատարուած քննադատութեան մը համար, որու սակէն քիչ կը զտնուի մեր լրագրութեան մէջ։

Ձէրնք ուզեր մեր ուսումնասիրութիւնը մեծ բան մը եղեր ալ, անոր վրայ եղած դիտողութիւններուն պատասխան տալ, եթէ միայն մեր անձին եւ ուսումնասիրութեան վրայ կեդրոնացած ըլլային անոնք։ Բայց անոնցմէ ոմանք վերաբերութիւն ունին ուրիշ անձերու կամ յարաւանութիւններու հետ, ուստի կ'ուզենք մեր խօսքը աւելի պարզել։

Զօրս կէսերու պիտի պատասխանեն։

Ա. «Պապականութեան հաւատքին պէտք չէր որ նեռաւելին կծու ասէր։ Պաշտաութեան օրէնքին դէմ էր տարիկ»։ Նախ այդ տողերուն մէջ եթէ կծու խօսք կայ, պապականութեան հաւատքին չէ, հապա այն պատճի կրօնքի հաւատքին ուղղուած էին։ Եթէ այդ ժամանակի տիրող կրօնքը բողոքականութիւնը ըլլար, որ իմ կրօնական օրէնս եղած է, կրկին նոյն բաները պիտի գրուէին։ Ցեռոյ կծու խօսքեր չկային ըսուածներուն մէջ, մեր կողմէն ըսուածները իրողութիւնները քննելէ եւ առանց ղէացումի ըսուած են, եւ ուրիշէն եղած կէսումներն ալ ճշդութեամբ արձանագրուած են։ Դրոյնիկ մէջբերումներ ընել, բայց չարժեր ձեռագիրի մը համար։

Բ. «Նարեկացիի մասին հրատարակուած ուսումնասիրութիւններ թերի հրատարակեց երիտասարդ առենաքանը։ Զարմանքս չկրցայ զսպել»։ Այս տողերը կարդալէ եւեթ խորհեցանք թէ կո՞ն արդեօք մէկի անձնանօթ ուսումնասիրութիւններ։

Գ. «Նարեկի ոչխարհաբար թարգմանութիւնը չառ թերի կը գտնէ զօլճեան աստենախօսը. tiens!... Ուրիշին արժանիքը ուրանալ արժանիք ունենալ չի նշանակեր։»—Ոչխարհաբար թարգմանութեան համար երկու բան ըսած եմ, մէկ մը թէ ան՝ գրաբարին համը չի տար, եւ սակայն՝ ոչ իսկ Ռոսիի թարգմանութեան, որ ամէն թարգմանութեան համար առաջ է։ Ի՛նչ մը թէ «չառ հիւդ ալ չէ» (ոչ թէ չառ թերի է) ասիկա Ռոսիի թարգմանութեան կը պատկանի ուշադրի։ Բայց հոս ալ այդ թարգմանիին ալ ժանիքին ուրացումը տեսնելու պատճառ չկայ, կը խորհինք մեր գաղափարով կէս դարաւոր ոչխարհաբար թարգմանութիւնները մէջ—սուրբ Գիրքը դուրս առած—առաջինները առաջինները էն Նարեկի թարգմանութիւնը իրեն զարմ. Բայց յայտնի է որ այդ գործը դժուարին է, եւ որ՝ սի՞ որ ալ այդ թարգմանութիւնը «մինչեւ հիմա երեցած մասնակի փորձերուն մէջ ամենէն լաւն եղած ըլլայ ան, սակայն կատարեալ ըլլալ հեռու է, ինչպէս թարգմանիչն ալ կը խոստովանի խնամ ոգիով։ Մենք բաւական տեղեր բաղդատեցինք բնագիրին հետ եւ Աւետարանի լուծումին հետ, ու քանի մը անճշդութիւններ պատնք. պարզ իրողութիւն ալ ըսինք առանց վերապահումի։ Սակայն վա՛յ մեզի՝ եթէ մեր արժանիքը երեւան բերելու համար ուրիշին արժանիքը ուրանանք։

Դ. «Աշխատած էր ցուցնելու թէ Հայերու էն մեծ ու հռչակեալն Աղօթքը բարեխօսութիւն չընդունիր։» Նախ՝ այդ խնդիրը լուծել վայելուչ չէր, երկրորդ՝ Նարեկացի բարեխօսութիւն կ'ընդունի։—Բարեխօսութեան խնդիրը լուծած ենք չէ թէ առանձին հապա ուրիշ շատ կարեւոր խնդիրի մը հետ իր ունեցած առնչութեանը մէջ։ Մէկու մը կրօնական ըմբռնումներուն վրայ խօսելու ատեն ի՛նչ բան աւելի կարեւոր է քան փրկութեան մասին իր ունեցած ըմբռնումը։ Հոս է որ բարեխօսութիւնը ակամայ մէջտեղ կուգայ։ Բայց ոչ միայն ամէն կերպով լրամբ է այդ խնդիրը մէջ բերել, այլ նաեւ իրողութիւն է թէ Նարեկացին Սուրբերու բարեխօսութիւնը փրկութեան պայման չի դաւանիր, թէպէտ կ'ընդունի իբրեւ մի՛ջոց հաւաբար շնորհքներ ստանալու։

Մնացած դիտողութիւններու մէջ կ'ընդունինք թէ մեր գործը թերի է եւ թէ լաւ կ'ըլլար մասնագրութեան չրջանը ճշդել, չենք ընդունիր թէ անտեսած ըլլանք յոյն եւ լատին մատենագրութիւնը ա՛ռաջ պէտքը կը պահանջէր, եւ երբեք չենք հասկնար թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզուի պատմական բաժանումներուն վրայ եղած դիտողութիւնով։

Սրվազ — ՌՈՒԲԻՆ ԲԱԳՈՒՊԵԱՆ

Ընթերցումը կը մեծցնէ հոգին, իսկ բարեկամ մը կը մխիթարէ զայն։

Վոլթեր

Դիպուածն է ուշարիս ամենամեծ վիպագիրը։

Օճոռէ տը Պալզաք

Մարդ ըլլանք ու գիտնանք թէ ի՞նչ է մարդոց իսկական արժէքը. մէկ կարգի մէջ չդասե՛նք, ա՛ռաջն ալ սուտ ըլլայ, բոլոր առաքինութիւններուն ծագումն ու բուն,

Սէնք-Պէօվ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ԹԷ ՄԱՅՐ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ՎԱՐՈՒԻԷՐ ԺԱՆԻ ՀԵՏ ՌՈՊԻՆԻ ՏՐԱՄԷՆ ԵՑՏՈՑ

(Գ. Մրցանակեն քաղուած)

Այս այն ժամն է որ բոլորովին «վատակաբեկ» ձեր փոքրիկ ժանը Ռոպինէն կը բերէք։

Դուք զինքը բարկացուցիք, դրաւ կը դնեմ այդ մասին, եւ անոր դէմ գործածեցիք՝ վերէն վար՝ բառգրքի բոլոր անճոռ բառերը. անառակ, սատակ, չար արարած եւն.։ Ու ժան, քառասդ ժամի մը համար, բառնցքը աչքերուն վրայ, անկի՛ն մը կծկուած՝ կախարեա կը մնայ։

Բայց դուք անիրաւ դատուեցաք։

Պէտք չէ բնաւ—եւ ասիկա սկզբունք մըն է ուրեկ չեմ չեղիր—թաղուլ մանուկները այս դժգոհութեանց մէջ, որոնք առանց արդիւնքի՝ զանոնք խստասիրա կ'ընեն։ Դժգոհութիւնը առժամեայ դադար մը, հանգիստ մըն է, զինադադարի մը նման. ասիկա լուծում մը չէ։

Զպիտի ուզէիք անշուշտ որ «Ընտանեկի գործ» մը, ինչպէս է Ռոպինէնը; չբացատրուած մնար առկախ։

Հոս թաղուելութիւն կը խնդրեմ ձեր դիրքն ու տեղը առնելու համար. ժանը իմ զաւակս է եւ ե՛ս եմ որ «վատակաբեկ» եղայ։

Դիտեցէք դարձը. ժան շատ բարկացեր է։ Մոլեգնած է չէջագալութեան խիստ չատ աւարտելուն եւ իր անկարգութեանը համար։

Կը նստիմ, գիրկս կ'առնեմ զինքը։

Տղան զգածուած է։ Երկու տարեկանին մէջ իսկ անիկա պատիժ, դէթ թշնամանքի գիտակցութիւնը ունի տարամարդն, եւ մինչ անիկա ընդվզումի կը պատրաստուի, ահա քաղցրութեամբ կը վարուինք հետը։

— Լաւ ուրեմն, սիրելի զաւակս. գոհ ըլլալու ես։ Պզտիկ տղաք, փոքրիկ աղջիկներն անդամ... վրդովեցին, հան, Ռոպին։

Ժան վիրաւորուած է դառնապէս։

— Ուստի՞ լմնցած է, այլեւս դարս չպիտի ելլես... ու հոս պիտի ձանձրանաս։

Ժան շատ ձանձրոյթներ կ'ընդունիմ է յառաջիկային։

— Ասկէ զատ ինծի շատ նեղութիւն տուիր... Տե՛ս, լա՛լս կուգայ ու ինքն յոգնած՝ պէտք եղաւ, այ՛, քեզ ալ ղրկել։

Պարագային յարմար դէմք մըն ալ կ'առնեմ եւ Ժան տեսա իրաւցնէ կուլայ, թեւատարած ինծի կուգայ, ըսելով.

— Մայրի՛կ...

— Հապա հայրիկը ի՞նչ պիտի ըսէ... երբ իմանայ թէ իր պզտիկ տղան, զոր ինչպէս կը սիրէ...

Ժան սաստիկ անձկալից է. Ռոպինի պատասխանները երկայնելի են, մայրիկը ոչխարէ է եւ... հայրն ալ ապահովաբար զինքը պիտի կշտամբէ։

Համառօտեմ։ Ժան կը խոստանայ այլեւս այդ վիճակին մէջ չգտնուիլ ու ես զինքը կը վարձատրեմ—այս կէսը լա՛ւ նկատի առէք—իր բարի առաջադրութեան համար։

Վարձատրուա՞ծ... երբ ան «մաթ սենեակ»ի մը կը պարտաստուէր։ Մի՛սիրը ա՛լ այդ պարագային չդար։

Անհաւասիկ դարձեալ ալեյոյժ է. բայց կ'արգելեմ զինքը՝ իր ասուսմներուն մէջ։

— Ա՜հ, Աստուա՞ծ իմ, պիտի մտ-

(*) Նախորդ երկու յօդուածները հրատարակուած են անցեալ չաբթուան ընթացքին մէջ։

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ՈՒՐԻՇ ՄԱՑՐԻԿ ՄԸ ՊԻՏԻ ՎԱՐՈՒԻԷՐ ԺԱՆԻ ՀԵՏ ՌՈՊԻՆԻ ՏՐԱՄԷՆ ԵՑՏՈՑ

(Ե. Մրցանակեն քաղուած)

Առաջին ընդվզումէն վերջը սիրելի մօրքեռաղջիկս, առանց ալեւալի չարփուտուած պինդ չարժումով մը իր վարդագոյն մարմնին մէկ յարմար տեղին վրայ մագիսարանական պատիժ մը (correction) պիտի տայի, չէ թէ ձեռքով (դի տարկա ինծի՝ ալ ցաւ կը պատճառէր), այլ անտերեւ ցաչասկի հիւղերով յատկապէս չինուած կապոցով մը։ Հէ՛ք մայրիկ, ասիկա որչափ բարբարոսական պիտի թուի ձեզ, Աստուա՞ծ իմ։ Թեթեւ ապտակ մը, (tape), պզտիկ դրկանք մը, լաւ յարդար մը բաւ չպիտի՞ ըլլար յանցաւորը պատժելու։ Փորձեցէք, հէք մայրիկ, փորձեցէք թէ՛ մէկ, թէ միւս միջոցը եւ յետոյ ինծի պիտի ըսէք թէ ա՛րը լաւագոյն արդիւնքները պիտի տայ։ Տղաք տեսայ որ թեթեւ ապտակահարութեան վերայ խնդացին. դրկանքի պարագային մէջ բազմիցս գտնուեցան, յարդարանքը ծաղրեցին, բայց բազմիցս համբուրեցին դիրենք պատժող ձեռքը։ Եւ սակայն ձեզի յանձնարարելով դաւազանը՝ չարտրանքի ոյնքան փրկարար գործիքը, Սողոմոնի իմաստութիւնը թարգմանած կ'ըլլամ լոկ։

– Qui diligit filium suum, assiduant illi flagella ut laetetur in mo vissimo suo:

Հէք մայրիկ, ձեր տկարութիւնը մի՛ չափազանցեցէք, առաջին ջանքը դժուարին է։

ցորչ ու կարուկ խօսքերուն հանդէպ արիութիւն չունեցաւ այդ բանը ընելու։

Իր որոշումը գործադրելու պատուն ալ չունեցաւ այդ արիութիւնը։

Դժուարին էր իր փորձելիքը։ Ստուդիւ, իր կամքը փոփոխութիւն չէր կրած ընաւ։ Քանի՛ տասէին ժամերը, աղեռալի պայմանաժամը մտցնելով, Իվօն այնքան պէտք կը զգար աղջուս ապրքի մը։

Բայց մանկամարդ աղջիկը ենթակայ էր այն երկչոտութեանց ու վարանումներուն, որոնք մօտալուտ ճակատամարտի մը առթիւ առաջ կուգան։ Ուստի Իվօն միշտ կը լեռանձգէր դժնդակ դիմումը։ Վերհաս վառնգը միայն կրնար, վերջին պահուն, յաւատաութեան քաջալերութիւնը ներշնչել։

(Շարունակելի)

Իր ոգին հանգչի խաղաղության մեջ։

Ֆարգ. Տ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Իսպահան (Շար.)

Ամերիկի Լուրեր

ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԱ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐՆ

ՊՈՏԱՅԱՏՈՆ

ԱՄԱՍ-ՄԱՍ

Նշանարարիցը Բիթերմուրտրի մեջ։ — Ֆաստուսի գործարանը։ — Ֆարմերներ Ամերիկայի գրեթե բոլոր նահանգներում։ — Ֆրանսիայի Գերագույն դատարանը։ — Ֆրանսիայի Գերագույն դատարանի դատավորներ

լով նաւազնացութիւնը դադրեր է, որովհետեւ ռուսական նաւատանգիստներէն նաւերուն արտաքին փոխադրելու գործողութիւնը դժուարացած է։ Աւստրիական չղեկուցները ժամանակ մը ի վեր Ճուրճեվոյի չեն կրնար մտնեն։

ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Կ.Պոլսոյ առեւտրական Սենեկին լրագիրը կ'ըսէ թէ սակարաններու կայուն վիճակը կը շարունակէ։ Միայն օսմ. մրցանակ պարտքի պարտաթուղթերուն գինը աւելցած է, վասն զի սեպտեմբեր 1ին երկրորդ վեցմսեային ռոկոսի կտրիչը պիտի վճարուի։ Այդ պարտաթուղթերուն գինը շաբաթ մը առաջ 93.03 էր մինչդեռ ուրբաթ օրը բարձրացաւ 93.22։ Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն գործառնութիւններն ալ կայուն են, բայց վերջերս Վիէննայի սակարանին մէջ տեսնուած զիներուն բարձրութիւնը եթէ չարունակի, յուսալի է որ ուրիշ սակարաններու մէջ ալ գործառնութիւնները աւելնան։ Ուրիշ պարտաթուղթերու մասին եւս կարելի է գործողութիւններ չեն կատարուած։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Իզմիրէն ուրբաթ օրուան թուականով կը գրեն.— Երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակուին։ Երէկ գիշերուանը մանաւանդ բաւական սաստիկ եր. ուղղութիւնը արեւելքէն արեւմուտք է։ Վնասակար հետեւանք մը չունեցաւ։ Նոյն պահուն Պուրնավայի մէջ, Իզմիրէն տասը քիլոմէթր հեռու, աւելի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։ Նոնանգին միւս մասերը ցնցում չէ պատահած։

— Սամոսի մէջ ալ կը շարունակէ. հինգշաբթի երեկուան սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, առանց վանդալուր հետեւանք մը ունենալու։ Քալովոսիի մէջ ժայռ մը լերան գագաթէն ծովը գլորեր է՝ փոքրիկ մը քանդելով. հովիւը բացակայ է եղեր։ Այս Բարտաքէվայի մէջ ալ ժայռ մը գլորեր է՝ Լոգոյքի մը ջուրի համբան ուրելով։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին Բաշկիրի գաւառակին կեդրոնէն՝ Զարթէն տասերկու ժամ հեռուն գտնուած Պուլնաք գիւղին մէջ յուլիս 12ին տեղացած անձրեւներէն հեղեղներ գոյանալով, գիւղը կազմող երեսուն տուներէն քսանվեց տուներէն մէկ քանին փլեր եւ մէկ քանին ալ փլելու վտանգին մէջ մնացեր են։ Տուներէ շատին մէջ ուռղ լեցուեր եւ մեծ քանակութեամբ կարասիներ քշուեր տարուեր են ջուրերէն։ Խարիսղոլը Հասանի կիրը, ուրեմն տարեկան, ասունէն չկրնալով ազատիլ խեղդուեր է։ Արտերը ու պարտէզները ողողուելով, հուսքերը փճացեր են. գիւղին ժողովուրդը անապատօպար ու կարօտ վիճակի մէջ մնացեր է։ Կուսակալը իսկոյն հանգանակութեան ձեռնարկեր եւ ուրիշ միջոցներ ձեռք առեր է, արկածեալներուն օգնելու համար։

ԹՈՒՆԶ.—Այսրեղի նահանգին զանազան կողմերէն, վերջերս նոր բերքէն 562 բեռ թուղ Իզմիր տարուելով 110–150 դրուշի ծախսեր են։ Ուրբաթ օրը Իզմիրի մէջ սկսեր են թուղի ուխտաւորութիւնները։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԻԹԻՆ.— Ջեռնաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմը թուղնեներու սերդագործութեան ամիսներուն մէջ օրսորդութիւնը արգիլուի։ Նաեւ թող չտրուի որ փոքր թուղուններ օրսորդին ստանալով եւ ուրիշ միջոցներ։ Արտասահմանի չունեցող օրսորդներէն դրամական տուգանք առնուի եւ այլն։

ԱԻԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ.— Սրվազի նահանգին Եէնիխան գիւղաքաղաքին բնակիչներէն Թիւրիտիօղլը Քէլ Հասան, քանի մը ընկերներով Սէրայքէօյի մէջ Քէօսէօղլը Ասմէտի աղջիկը լեռը տարեր է բռնութեամբ։ Ոստիկանութիւններ զրկուեր են, զանազան հետեւեցուներ եւ Թոքատ զրկուեր է։ Ընկերները՝ Մէհմէտ ու Մուհարրէմ փախեր են։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.—Թոքատի գաւառին չրջակայ Զայը գիւղին մէջ Պուօղլը Ալի անուն մարդ մը կայ, հարիւր քսանվեց տարեկան։ Տանը պէտքերը հոգալու համար հեռուն քաղաք կ'երթայ։ Իր աղջկան ալ կ'օգնէ երկրագործութեան համար։ Երկու զաւակ ունի՝ Եօթանասուն եւ վաթսունինգ տարեկան, որոնք չատ զաւակներ ունեցած են։

ԱՄԱՍԻՈՅ քաղաքէն դուրս Պ. Լենոյ ալգիրին մէջ գետին եզերքը գտնուած եօթը մէթր բարձրութեամբ ամրոնացը փլելով, տասնչինգ հոգի փլատակներուն տակ մնացեր են։ Ասոնցմէ կէսը իսլամ Օսմանիս գեղը իջնալով գլուխէն վնասուեր է։ Դարպիլանեան Յովհաննէս ալ փլատակներուն տակ մնալով մէջքի ոսկորը կոտրեր է, որով կեանքը վտանգի մէջ է։

ՍԹԵՆԻԱՑԻ մէջ ձկնորս Անասթաս ու չուխանը Զաֆիրի կռուի բռնուեցան։ Կը ուրիշը սասա՝նալով Զաֆիրի դէզերը քաշեց եւ իր հակառակորդին պարը մը խեց, ծանրապէս վիրաւորելով։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։ Անասթասի վիճակը անյոյս է։

ԱՂՆԻՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ, վերջերս, երկու Եւրոպացիներ ձերբակալուեր են։ Ասոնք ամբաստանուած են թէ Իտալիայէն եւ մանաւանդ Աթէնքէն ու Պիրէէնէն տասը-տասներկու տարեկան աղջիկներ կը հեռացնեն՝ ապատեհութիւն ընել տալու պարուակով զանոնք համբուրելով։ Այդ պարագան երեւան հանուեր է ոստիկանութեան մէջ։ Ասոնց դէմ հարցաքննութեամբ։ Աղջիկը կատարեալ տեղեկութիւններ տուեր է նոյն երկու մարդոց մասին։

ՈՒՆԴԱԲԱՆի կամուրջին տակ մարդ մը կը նորոգուէր, առջի օրը, տեղը դուրս եկաւ, եւ առժամապէս դրուած չոգենուրը հանուեցաւ անկէ։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Շաբաթ օրը, ժամ 4ին, հրդեհ ծագեցաւ Գոլաշիլը, նաւամառոյցին մօտ, ծովեզերեայ փայտէնէ առնէ մը որ ամբողջովին այրեցաւ։ Այդ տունը որ ապահովագրուած էր, կը վերաբերէր Իսրայէլ Պ. Թէպիսնեի փեսան՝ Պ. Ֆ. Իսրայէլ։ Հրդեհին սկզբնապատճառին համար, կ'ըսուի թէ տունը կը ներկուէր եւ թէ փայտերուն ծակ տեղերը գոցելու համար ոգիի լամպարով մը աշխատած ատեն փայտերը բռնկեր են։

ԿԱՌԲԻ ԱՐԿԱԾ.— Շաբաթ իրիկուն ժամ 11ին կառքի արկած մը պատահեցաւ Օրթագիւղի մէջ։ Հոգեւոր կառք մը երբ Թալ Նէրսիվէնէն վար կ'իջնէր, ձիերը խրտչեցան եւ սկսան ջղասմբակ արշաւել։ Կառքը վարողը՝ Սալի վար ինկաւ ու վիրաւորուեցաւ։ Ձիերը մտան շաքարավաճառ Մէհմէտ աղայի խանութը, որուն ապակեփեղկերը խորտակեցին եւ շաքարի ու օշարակի տուփերը կոտրեցին՝ 60–70 ոսկիի վնաս մը պատճառելով։ Ձիերէն մէկը մեռաւ, իսկ միւսը վիրաւորուեցաւ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը գրեն մեզ յուլիս 23ի թուականով.— «Տաքը սոսկալի է քանի մը ամիսէ ի վեր. ցորենի եւ բրնձի բերքը առաջ է թիւեւ, սակայն գործառնութիւն տեղի չունենար։ Առեւտրական հրապարակը գրեթէ կայուն վիճակ մը ունի, միայն մեսքալի հրապարակին վրայ մեծ աշխատութիւն կը տիրէ, մեսքալի գինը ղգալապէս բարձրացած է՝ ուրախութիւն պատճառելով ունեցողներուն։»

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատր. Փոխանորդ Տ. Դաբրիել եպիսկ. եւ գործակատար Արիս էֆ. այսօր Բերա ցաւակցական այցելութեան կ'երթան Պապական Նուիրակի փոխանորդ Տ. Գօրկոմանէօր՝ Տ. Պոնէթիի ժառանգաւոր առթիւ։

— Ջուղեան կտակին համաձայն Եւրոպայի համալսարաններէն մէկուն մէջ ձրի ուսում ստանալու խնդրանքը ներկայացած վեց ընտրեալներու վերջին քննութիւնը շաբաթ օրը կատարուեցաւ քննիչ Յանձնաժողովին կողմէ, որ իր տեղեկագիրը պատրաստելով մասայ Իզմիրեանց Յանձնաժողովին՝ որ պիտի գումարուի յառաջիկայ հինգշաբթի օրը։

— Սոյն Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը չնորհակալութիւն յայտնած է Ս. Պատրիարքին՝ որ իր եղբօր մահուան առթիւ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղած էր իրեն։

—Պատրիարքարանէ պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եզեկիել Մ. Վ.ի թէ՝ Մշոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան Վ.ի ներկայութիւնը Ս. Կարապետ վանքին մէջ, վանական գործերու կարգադրութեան համար, անհրաժեշտ դատուած ըլլալով, պէտք է որ իրեն տեղ յարմար քահանայ մը փոխանորդ կարգելով Բաղէշի մէջ, անմիջապէս մեկնի Մուշ՝ վարելու համար վիճակային գործերը, ըստ որում կեդր. Վարչութեան որոշմամբ իրեն յանձնուած է Մուշի Վիճակին եկեղեցական եւ դպրոցական գործերու կարգադրութիւնը։

— Տիգրան փաշա Պալօի մարմնոյն եղիպտոս փոխադրութիւնը, որ պիտի կատարուէր այս օրերս, յետաձգուած է յառաջիկայ նոյեմբերին։ Թաղումը պիտի կատարուի Դարիրի մէջ։

— Սաքսոնիոյ Թագաւորին որդին իշխան Մաքս, որ հին մառնեցզրական ուսումնասիրութեամբ կը պարապի եւ Տոքթորութեան տիտղոսով պատուուած է, վերջերս Ս. Ապոստոլի վկայաբանութեան վրայ կատարած ուսումնասիրութեան հետեւանքով այս առթիւ Ս. Երուսաղէմ կատարած ճամբորդութենէն դարձին որոշեր է հայ լեզուի ուսմամբ զբաղիլ, բնագրական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար հայ մատենագրութեան վրայ։

— Աղթամարէն գրուած է Պարիզքարան թէ Աղթամարի վանուց մատակարարութեան Քնիչ Յանձնաժողովը որ կը բաղկանայ Տ. Սահակ եպ.է եւ Աւետիս Թէրզիպաշեան, Վարդան Գալճեան եւ Աբրահամ Աղուանեան էֆ.ներէ, յուլիս 9ին Աղթամար գացեր եւ Աթոռին երեւմտեանը՝ 1901 մայիս 1է մինչեւ 1904 յուլիս 10 քններ, ցուցակագրեր եւ հաշուեցիրներ պատրաստեր է, վանուց գոյքերը, իրեղէններն ու անանձնեղէնները աչքէ անցընելով։ Մէնեանն ասեն կարգ մը բաղաքագրեր եւ Աղթամարայ ու Նոր Բեկայ վանուց մէջ տեղի ունեցած չնորհաթիւնները զներ եւ 4 օր մնալէ ետքը վերադարձեր է Վան։ Տ. Սահակ եպ.Լիմ անապատ երթալով, որուն տեսչութիւնն ալ իրեն յանձնուած է, վանական ինչ ինչ գործեր կարգադրեր եւ վերադարձեր է Վան։

— Տրապիզոնի առաջն. տեղապահը կը գրէ Պարիզքարան թէ առաջն. ընտրութեան համար Պատր. հրահանգը պիտի գործադրէ մէկ երկու ամիսէն, ըստ որում առաջնորդը ընտրելու պաշտօն ունեցող Դուռա. ժողովին անդամները մեծ մասամբ դիւղացնացութեան գացած են այս միջոցս։

— Հայ-Հռոմէականաց Բանկալթիի աղջկանց վարժարանի հոգաբարձութիւնը, նկատելով որ վարժարանին չէնքը անբաւական է, որպէս զի տարեկան 150 ոսկի վարձքով մեծ տուն մը վարձել։ Նորընտիր Տ. Պօղոս Պետրոս Կ.-Պարիզքը լսելով Հոգաբարձութեան այս որոշումը, դիմեր է թէ ունի թէ ունի խնայողական պիտի ըլար մասնաւոր չէնք մը կառուցանել եւ արտադրութիւն յայտներ է այդ նպատակաւ հանգանակութիւն մը բանալու։

—Ծարեղդի աղջկանց գոլէճի դասախարակներէն Միս Վիլսն ու Բրան 5-դպրոցի տ'օրէն Մելքոն էֆ. Պէյնէեան, որոնք ամրան արձակուրդի առթիւ մայրաքաղաքը կը գտնուէին, Ս. Փրկչեան հիւանդանոց այցելեցին, որուն իւրաքանչիւր յարկերը պատեցան եւ գոհ ապատրութիւնամբ մեկնեցան։

— Տիարպէքիրէն կը գրեն մեզ։ «Ի 29 թուականի.— «Ցաւալի կորստեան մը ունեցանք լանեին 24ամեայ երիտասարդի մը՝ Պ. Յովհաննէսիանի։ Ցաւագարկաբութիւնը կատարուեցաւ պատշաճ հանդիսաւորութեամբ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը։ Տ. Յարութիւն Սարկաւագ ազդեցիկ չեչտերով հակիրճ դամբանական մը արտասանեց։ Հանգուցեալը իր ուսանելիքը պաշտօնավարած է երբեմն Իզմիր՝ Մեսրոպեան վարժարանը, յետոյ Հալէպ՝ իբր դասագիր, եւ վերջին տարին Ս. Սարգիսի ազգ. վարժարան։ Երան մէջ կը պաշտօնավարէր։—Ուրախ ենք յայտնելու որ Ս. Կիրակոս եկեղեցւոյ ազգ. վարժարանայ համար Թաղականութեան ընտրեալ նոր հոգաբարձութիւն մը կազմուեցաւ։ Ինը անդամներէ, որուն դիմանը կազմուեցաւ սպէս. Առենապետ՝ Պողոս էֆ. Թէմմեան, Առենադպիր՝ Կարապետ էֆ. Տ. Պողոսեան եւ գանձապետ՝ Թոմաս էֆ. Գրիգորեան։ Ցայս ունինք որ ասոնք արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւն մը պիտի ունենան։»

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, կիրակի, տեղի ունեցաւ Սկիւտարի, Կարապետ էֆ. Փափազեանի բնակարանին մէջ. Ցակոբ էֆ. Պապանի նշանախօսութիւնը Օր. Զապէլ Կ. Փափազեանի հետ՝ երկու կողմը ընտանիքներու եւ ազգականներու ներկայութեան։ Պապեան էֆ. Քրէտի Լիսնէի գլխաւոր պաշտօնաներէներէն է, իբրեւ պեռը արժէքդրոց հիւղին, եւ նոյն Դրամական Տնօրէնութեան համարումը կը վայելէ, ինչպէս նաեւ բոլոր զինքը ճանչցողներուն համակրանքը։ Իր խօսքերը, Օր. Զապէլ, դուստր Կարապետ էֆ. Փափազեանի, իր դաստիարակութիւնը ստացած է Սկիւտարի աղջկանց ամերիկեան վարժարանին մէջ, եւ նոր ընտրեալ ու զարգացած օրիորդ մըն է։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդաց այցելութեան եկողներուն համար մի միայն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը որոշուած եւ լրագրաց միջոցաւ ալ ծանուցուած ըլլալուն հակառակ, Հոգաբարձութիւնս տեսնելով որ դարձեալ շատեր կը շարունակեն տարբեր օրերու մէջ այցելութիւն տալ, բան մը որ Հիւանդասենեաց կարգապահութիւնը խափանելու միայն կը ծառայէ, ներկայիս վերստին կը ծանուցանենք թէ՝ այցելութիւն մի միայն ելեալ օրերը կէս օրէն վերջ պիտի կըրնան իրենց հիւանդները տեսնել եւ ուրիշ օրեր առանց բացառութեան բնաւ մէկուն թոյլատուութիւն չպիտի ըլլայ։

* * *

Ի Մանչէսթր հանգուցեալ Մարիրոս էֆ. Թօքաթեան՝ իր լաւարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 դրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Միքէ էֆ. Ալեքսանեան ի Մանչէսթր։ (ԿՆԻԿ)

ԱԶԳ.— Յառաջիկայ Ս. Աստուածածնայ ծոնի առթիւ մօտակայ եւ հեռաւոր քաղաքներէ՝ յուխտ եւ լերկրպագութիւն հրաշագործ Ս. Բեւեռիա՝ եկող բարեպաշտ ուխտաւորաց երթեւեկի դիւրութիւններ ընծայելու համար Ազգ. Պարիզքարանի հարկ եղած դիմումը կատարուած, եւ ասոնց հանգստութեան համար ամէն կանխակալ միջոցներ ձեռք առնուած են։

Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք։ 8 օգոստ. 1904

Ուսանող 40 1—3

ԲԱՐԶԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

25րդ տարեշրջան

Վարժարանը, իր 25ամեակին առիթով վերակազմուած է նոր եւ լուսաղոյն կարգադրութիւններով. կը բացուի Դշ. օր Սեպտեմբեր 7ին (Ն. Տ.)։ Առեւտրական ուսումներ մեծ տեղ մը կը բռնեն բարեփոխեալ Մրցարէի մէջ։ Վարժարանին Ուսմանց Ընթացքը վեցամեայ է, 2 տարի նախապատրաստական եւ 4 տարի ալ Վարժարանական կարգերու համար։ Ուսուցչական մարմինը կը բաղկանայ հմուտ եւ փորձառու ուսուցիչներէ որոնց 5ը գոլէճներու ընթացաւարտներ են եւ 1ը՝ համալսարանական մը։ Առողջական տեսակէտով Վարժարանին դիրքը անդուգական է։ Իր յատուկ բժիշկը մօտէն կը հսկէ աշակերտներուն առողջական վիճակին վրայ։ Տիօրէնը եւ ուրիշ 4 դիւղօրեայ ուսուցիչներ, որոնք Վարժարանին չէնքին մէջ կը բնակին, մօտէն կը հսկեն աշակերտներուն վարքը եւ բարքին վրայ։ Վարժարանին տարեթուականն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը Սեպտ.ի ընկիզբը վճարելի է, եւ միւս կէսը՝ Ցունվարի վերջերը։

ՇԱՆՕԲ.— Կ. Պոլսէն եկող հին եւ նոր աշակերտներ կրնան կէս գինով Հայատար-Փաշայէն երկաթուղիով Իզմիր գալ, դիմելով մինչեւ Օգոստ. 18/31 Պոլսոյ-Հասս, Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ստանալու համար դիմել Մր. Ո. Ռ.Բիթի, Պոլսոյ-Հասս, Կ. Պոլիս։

15 4-12

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՆ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ԹԻՒՆԵՐՈՎ)

ՕՍՊԻՍԿԱՆ ԵՒ ՔԱՖԲՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՄԻԵՏ ՅԱՐԶԱԿՈՒՄ ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ՎՐԱՅ «ՆՈՎԻԲԻՆԻ ԸՆԿԱՄՈՒՐԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԱՆՁՆՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ, 21 օգոստ.—Բորթ-Արթուրի պահակազօրքին հրամանատար զօրավար Շթոսէլ կը հեռագրէ օգոստոս 16 թուականի. — «Ճարտնները, ամսոյս 14ին եւ 15ին քանիցս յարձակեցան Օկլավանա, Վիսոքոյա եւ Տէվիսխոնտա լեռներուն վրայ գրուած մեր դիրքերուն դէմ, Լուիպա ծովածոցին մօտ։ Թշնամին բոլոր յարձակումները եւ մղեցինք։ Դիրքերուն մեռածներ պատճինք։ Թշնամին ծանր կորուստներ ունեցաւ։ Այս առաւ, Ճարտոցի բանակնոցը, հազարապետ Եամանթօգա ներկայացաւ նամակով մը, նեղեալ զօրավարին կողմէ սորագրուած, որով բերդին անձնատուութեան համար հրաւէր կը կարդար։ Այդ առաջարկը մերժուեցաւ բնականաբար։ Հաճոյքով կ'իմացնեմ թէ պահակազօրքին բարոյական վիճակը չատ լաւ է եւ թէ մեր զօրքերը դի ցաղնաբար կը կռուին։»

ԹՈՒԻՕ.— (Պատօնական).— Ճարտնական յարձակումները Բորթ-Արթուրի (Մաքալին կղզի) մօտ ընդհատեցին Նովիք յարձակումը, որ Վլատիվոսթոք երթալու վրայ էր։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը Զէ-Ֆուի հեռաւեալ հեռագիրը ստացած է այսօրուան թուականով.— «Զինեան աղբիւրէ հասած տեղեկութեանց նայելով, Ճարտնները դարձեալ յարձակեր են Բորթ-Արթուրի վրայ, ամսոյս 19ին իրիկունը եւ 20ի առաւօտն, բայց ետ մղուեր են ամսոյն 17ին եւ 18ին կատարուած յարձակումներէն աւելի ծանր կորուստներով։ Կ'ըսուի թէ այս յարձակման մասնակցեր են նաեւ ճապոնական անձնատան զօրագունդերէն ջոկատներ։ Ճարտնական նաւերը ճարտնական զօրքերուն հետ միասնապէս տեղ գործեր են, ռմբակոծելով Բորթ-Արթուրը առանց ետ է արդիւնքի։ Ոչ քաղաքը եւ ոչ ալ բերդերը չեն մնասուեր։ Կը հաստատուի թէ վերջին օրերուն մէջ Ճարտնները ամբողջ ուշադրութիւնն դարձուցած են Բորթ-Արթուրի շուրջը, լքելով Լիաօ-Եանկը։

(ԱԺԱՆՆ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԾԱՆՐ ՄԻՋԱՊԵՊ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՔ ԿՐ ՄԻՋԱՄՏԵՆ

ԼՈՆՏՈՆ 21 օգոստ.- Շտ կայնն կը հեռագրէն թէ Ճարտնական յարձակում մը Շանկայի նաւահանգիստը մտեր է, հոն նրբագնացներ մասնաւորապէս Ասմոյ յարձակումը ընկդմելու նպատակով։ Զինական իշխանութիւնները բաղդի են։ Ամերիկեան մարտանաւ մը միջամտեր է, պատերազմի պարապմութիւններ տեսնելով։

ՎԻԵՆՆԱ.—Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթոնի տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Կոլուիսովսքի կոմսին հետ, Վիեննայի մէջ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶ, 18 օգոստ.— Մաքեն հեռաւեալ հեռագիրը ստացած է Բէնդերսուրկի իր Թղթակցէն.

«Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ միշտ բան մը չի յայտնուիր։ Այդ լռութիւնը ներելի է, վասնզի եթէ բան մը չըսուիր, պատճառը այն է որ բան մը չի գիտցուիր։ Վլատիվոսթոքի ուսական նաւատորմիղին վիճակին վրայ, Քամիմուրա ծովակալին վերջին հեռագրէն զատ, բան մը չի հաղորդուիր։ Բորթ-Արթուրի նոր ճակատամարտն նկատմամբ մեր գիտցածը միայն Բարիզէն, Լանտոնէն ու Պերլինէն հաղորդուածն է։ Պալթիկի նաւատորմիղը մինչեւ մէկ ամիս հաւաքուելու պարտաւոր պիտի ըլլայ ճամբայ ելլելու համար։ Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը հրատարակեց հրամանագիր մը որ պատերազմի դաշտը երթալու համար հրաւէր կը կարդայ զարմադրելի բժիշկներուն եւ բժշկական ուսանողներուն։ Բուրբաքին զօրավարին կողմէ կայսեր ուղղուած հեռագիրը որ յառաջիկայ ճակատամարտին համար կատաղի ընդհարում մը կը գուշակէր, ամենուն ալ մտածել կու տայ թէ նահանջի դրութիւնը մէկ կողմ թողուած է եւ թէ քանի մը օրէն Լիաօ-Եանկի առջեւ այս պատերազմին ամենէն նշանաւոր ճակատամարտը պիտի կատարուի, երբ որ ուզեն Ճարտնները։»

ԶԷ-ՖՈՒԻ ԳՈՒՆԸ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՄԸ «ՌԻԶԻԹԷԼԼԻ»ի ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԻՆ ՀԵՏ

ԲԱՐԻԶ.— Մաքեն հեռաւեալ հեռագիրը բերած է Զէ-Ֆուի իր Թղթակցէն.

«Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ տեսայ Ռիչիթիկնի հրամանատարը՝ դերզնդապետ Բաչքովսքի։ Երբ խօսակցութիւնը կը սկսէր, իմաց տուեցաւ անոր թէ ծովը ցամաք նետած է ռուս նաւազի մը մարմինը։ Հրամանատարը երեսը խաչակնքեց։ Յետոյ սա յայտարարութիւնը ըրաւ ինծի.— «Ճարտնական երկաթաթիւրնանաւեր ու յածուրակ մը հասան առուտուն ժամ 3ին։ Իսկոյն քանի մը նաւակներ զինեալ նաւազներով, Ռիչիթիկնի մօտեցան։ Ճարտն սպայ մը վեր ելաւ եւ պահանջեց ինձմէ որ անձնատուր ըլլամ եւ կամ պատերազմիմ։ Պատասխանեցի թէ նաւին զէնքերը ու կազմածները վերցուած ու չէզոքացուցուած ըլլալով չէի կրնար պատերազմիլ, եւ թէ չէի ուզեր անձնատուր ըլլալ։ Իմ բաղաքիս հակառակ ճարտն նաւազները նաւը խուժեցին, զանազան առարկաներ գրաւուեցին եւ սկսան իրենց դրօշը պարզել։ Ատոր վրայ ըսի ճարտն սպային թէ սուր մը ունիմ եւ կրնար զիս սպաննել, որուն համար բնաւ ընդդիմութիւն պիտի չընէի, բայց քանի որ ազէ էի չէին կրնար ճարտկական դրօշ պարզել։ Սպան պնդեց։ Ուստի յայտարարեցի մարդասպ որ իմ օրինակիս հետեւին։ Բանեցքի հարուած մը իջեցուցի ճարտն սպային երեսին, ծովը նետելու դայն, բայց ճարտնը ինծի փոխարէնեցաւ եւ զիս ալ հետ քաշեց։ Երկուքս ինկանք ճարտնական մակոյկի մը վրայ, տիկա տակը եւ ետ վրան։ Բոլոր այժմուը մատս խածաւ։ Ճարտնները զիս ծովը նետեցին։ Դէպ ի նաւս սկսայ լողալ, ուրկէ քանէ աւելի հրացան պարպեցին վրաս. գնդակ մը աղդրս մխուեցաւ, ուստի սկսայ դէպ ի չինական նաւակ մը լողալ, բայց Զինացիները պատպանեցին զարկին եւ զիս հեռացուցին։ Փարոսի մակոյկ մը զիս ազատեց։ Այդ միջոցին նաւազները իրենց կռուփներով կը կռուէին ճարտներուն հետ, որոնք հրացանով զինեալ էին, եւ յետոյ լողալով կը փախչէին։ Մեկէմ չորս հոգի վիրաւորուեցան եւ երկու հոգի ալ անհետացան։ Անոնց մէկը գտնուեցաւ կուրծքը ծակած։ Երկրորդ հրամանատարը, իմ հրամանովս, պատերազմը պարտաւորած էր որ տեղի ունեցաւ, ասանդինդի չափ ճարտներ սպաննելով։ Մեր նաւին մէջ իրենց պակաղ դրուած չինացի զինուորները կամրջակին վրայ ելած էին, երբ ճարտները ժամանեցին, եւ երբ ճակատամարտը սկսաւ, փախան։» Մէկ հարցումիս պատասխանելով Բաչքովսքի հրամանատարը յայտարարեց թէ Բորթ-Արթուր դեռ երկար ատեն կրնայ դիմանալ։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Զէ-Ֆուի.—Բորթ-Արթուրէն առնուած չինական տեղեկութիւնի մը նայելով ճարտններուն ալ թեւը հիմա կը հասնի Բիժանի ծովածոցին մօտերը եւ թէ ճարտնները սեղմած են իրենց պաշարման գիծը։ Այդ ուղեւորները նեկայ գտնուեր են Բորթ-Արթուրի ռմբակոծմանը, որ Բիժանի ծովածոցէն կը կատարուէր։ Ռումբերը կը տեսնուէին, որոնք երկինք կը բարձրանային լուսեղէն հետքեր թողելով եւ յետոյ քաղաքին մէջ իջնելով։ առանց կը յոլովդէր ջրակի ցոլացումը որ երկինքին վրայ կ'ուղղուեցաւ։ Ռմբակոծութիւնը որ Բիժանի ծովածոցին զանազան կէտերէն կը կատարուէր, կէս գիշերին սկսեր եւ մինչեւ առաւ տեւեր է։ Ռուսերը չէին պատասխաներ։ Ամերիկեան նաւային զինուորական բժշկի որ Տէչիմամի մէջ կը գտնուէր, յայտարարեց թէ տեսարանը շքեղ էր, բայց սարսռազդեցիկ։ Առաւուն ժամ 5ին երբ Տէչիմա ճամբայ ելաւ, ճարտնական հինգ նաւեր փակոցը կը պահպանէին քիչ մը բացը կեցած։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի մէջ ձէթի մեծ մթերանոց մը տեսգին հրդեհ մը ծագեր է։

ՂԱԼԱՔԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 7 Օգոստոս

Օսմ. Փոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	98	23
Ղմմէնէն բարձր գին	»	98	31
Ամմէնէն վար գին	»	98	23
Բուսմէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	121	50
Ամմէնէն բարձր գին	»	122	—
Ամմէնէն վար գին	»	121	50

ԲԱՑՈՒՄ 9 Օգոստոս

Օսմ. Փոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Կ.	98	26
Բուսմէլիի երկաթուղի	ֆր.	121	50
Շերբէթի Խալիթի	»	39	—
Օսմանկէ	»	—	—
Ռէյեի	»	—	—
Օսմ. Պանքա	»	—	—
Ցուսական պանքա	»	424	—
Տերբոզ	»	244	—
Օսմ. Ազատ. Ընկ.	»	4	20
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	»	6	—
» ժուլիտանս	»	2	—
» պարտաթուղթ	»	492	—
Քարափ Ֆ. Գալսոյ	»	512	—
Քրանսվալ	»	95	50
Քրէպաթ Ֆոնսիէ Էժիպսիէն Ա	»	261	—
» » » Բ	»	266	—
Լավրիսթ	»	49	50
Ճնատոլոի երկաթուղի բաժնեթուղթ	»	11	82
» պարտաթուղթ «	»	525	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լանտան 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	8 3/4
Քարիզ » »	ֆր.	22	10
» » » չէք	»	—	—
Գերլին անտակոս չէք	մարք	16	73
Վիէննա չէք	ֆիորլ.	21	91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	05
Անգլիական ոսկի	»	109	33
Բոլ էմբէրիալ	»	22	20
Քրիմիզ	»	51	08
Մէնիտիէ արծաթ	»	106	02
Մէնալիք	»	—	—
Բուպլի Ռոմանիայի	Օ. Ո.	6	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԵՐԼԻՆ, 20 Օգոստոս

Ջրանս. Ռանթ 3 %		98	22
Միացեալ պարտաթուղթ	գաց. Ղրշ.	87	22
	գոց. »	87	27
Օսմ. Հայս. Պանչա	Ֆր.	567	—
Օսմանկէ	»	—	—
Բուսմէլի երկաթուղի	»	122	75
Օսմ. Ռոգբատան	»	455	—
Օսմ. Ռէյեի	»	376	—
Բրիտանեան Թիւրք 4 %	»	567	—
Մէսէի Լիսնէ զուրանը կարած	»	1133	—
Իտալական Ռանթ	»	104	—
Սպանիական պրտաթուղթ	»	86	50
Աւստրիական	»	103	50
Թրանսվալ	»	99	—
Ռուսական 4 %, 1901	»	93	50
Ձէջ Լանտանի պրտ	»	25	255
Դրտեմգիոյ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 20 Օգոստոս

Ջրանս. Լանտանի վրայ	ֆր.	259	70
Բուսմէլի երկաթուղի	»	126	50
Օսմ. Ռէյ

ԲԱՐԻ ԱՌԱՎՈՏ ՄԵՐ

Գ.

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐԱ

ԵԹԵ ՈՒ ԸՆԿՆԻՆ ԱՂԵՂ

ԲԱՐԻԿԱՄ ՏԻՐՈՋՈՒԹԻՒՆԸ

— Ամէն ինչ պատրաստ է, բոլոր հրաւիրեալները հաւաքուած են։ Միայն դուք մնացիք։ Գնանք, տանիր զանոնք։

— Ինչ, դուք, մինչեւ... Բայց ինչպէս կարելի է... Հիմա ես ինչպէս... Ինչպէս կարելի է... Ինչպէս կարելի է... Ինչպէս կարելի է